

Hotărârea CNCD cu privire la nevalidarea consilierilor locali

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

HOTĂRÂREA din 4 iunie 2009

Dosar nr.: 116/2009

Petiția nr.: 2948 din 11 martie 2009

Petent: C.N., S.G.I., Z.G., D.I., L.M.

Reclamat: C.R.M., I.D., S.I., S.I., S.D.R., B.G.P., M.G., D.A., E.A., I.A., R.G., D.P., A.N.

Obiect: nevalidarea consilierilor locali ai Partidului Socialist Democrat și al Partidei Romilor Pro Europa în comuna 1 Decembrie, județul Ilfov.

I. Numele și domiciliul părților

[...]

II. Obiectul sesizării

Petiția nr. 2948 din 11 martie 2009 arată că reclamații nu au validat consilierii locali ai Partidului Socialist Democrat și al Partidei Romilor Pro Europa în comuna 1 Decembrie, județul Ilfov.

III. Descrierea presupusei fapte de discriminare

Petenții consideră discriminatorie faptul că, fiind votați consilieri locali de populația comunei, reclamații au refuzat să valideze mandatul lor, din motive politice.

IV. Procedura de citare

Părțile au fost citate pentru data de 31 martie 2009 și recitate pentru data de 28 aprilie 2009.

La audierea din 7 aprilie 2009 părțile nu s-au prezentat. La audierea din 28 aprilie 2009 s-a prezentat avocatul N.F. (împuternicirea avocațială nr. 20070/2009), reprezentând petenții I.S. și I.D.; avocatul B.M. (împuternicirea avocațială nr. 307151), reprezentând petenții C.N.; S.G.I., Z.G.; L.M.

Procedura de citare a fost legal îndeplinită.

V. Susținerile părților

În Petiția nr. 2948 din 11 martie 2009 se arată următoarele:

- primii patru petenți au candidat pe listele Partidului Social Democrat, al cincilea petent a candidat pe listele Partidei Romilor Pro Europa pentru funcția de consilier local la alegerile locale din 1 iunie 2008;

- toți cei cinci au fost declarați admiși conform certificatelor doveditoare ale alegerii emise de președintele Biroului Electoral de Circumscripție nr. 40, comuna 1 Decembrie, județul Ilfov;

- la data de 19 iunie 2008 au fost convocați pentru a participa la ședința Consiliului local al comunei 1 Decembrie pentru validarea mandatelor de consilier;

- din motive politice și etnice cele cinci mandate au fost invalidate;

- petenții s-au adresat instanțelor de judecată, iar instanțele de fond le-au dat câștig de cauză.

Au depus acte în susținerea celor afirmate.

Reclamatul S.I. a depus la dosar un punct de vedere, înregistrat la CNCD cu nr. 3567 din 30 martie 2009, prin care arată următoarele:

- în calitate de primar a asigurat respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, a prevederilor Constituției, a asigurat punerea în aplicare a legilor;

- discuțiile bazate pe ideologiile politice nu mai reprezintă o discriminare politică;

- aleșii locali nu pot fi trași la răspundere juridică pentru opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului.

Reclamatul I.D. a depus la dosar un punct de vedere, înregistrat la CNCD cu nr. 3568 din 30 martie 2009, prin care arată următoarele:

- este secretar al consiliului local al comunei 1 Decembrie, județul Ilfov;

- nu a comis niciun fel de discriminare.

Reclamatul R.G. a depus la dosar un punct de vedere, înregistrat la CNCD cu nr. 3569 din 30 martie 2009, prin care arată următoarele:

- este membru al consiliului local al comunei 1 Decembrie, județul Ilfov;

- nu a comis niciun fel de discriminare.

Reclamatul D.A. a depus la dosar un punct de vedere, înregistrat la CNCD cu nr. 3570 din 30 martie 2009, prin care arată următoarele:

- este membru al consiliului local al comunei 1 Decembrie, județul Ilfov;

- din rezultatele voturilor reiese că nici petenții nu au votat în toate cazurile pentru validarea mandatelor;

- nu a comis niciun fel de discriminare;

- aleșii locali nu pot fi trași la răspundere juridică pentru opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului.

Depune acte în susținerea celor afirmate.

Reclamatul S.I. a depus la dosar un punct de vedere, înregistrat la CNCD cu nr. 3571 din 30 martie 2009, prin care arată următoarele:

- este membru al consiliului local al comunei 1 Decembrie, județul Ilfov;

- din rezultatele voturilor reiese că nici petenții nu au votat în toate cazurile pentru validarea mandatelor;

- nu a comis niciun fel de discriminare;

- aleșii locali nu pot fi trași la răspundere juridică pentru opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului.

Depune acte în susținerea celor afirmate.

Reclamatul C.R.M. a depus la dosar un punct de vedere, înregistrat la CNCD cu nr. 3572 din 30 martie 2009, prin care arată următoarele:

- este membru al consiliului local al comunei 1 Decembrie, județul Ilfov;
- din rezultatele voturilor reiese că nici petenții nu au votat în toate cazurile pentru validarea mandatelor;
- nu a comis niciun fel de discriminare;
- aleșii locali nu pot fi trași la răspundere juridică pentru opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului.

Depune acte în susținerea celor afirmate.

Reclamatul A.N. a depus la dosar un punct de vedere, înregistrat la CNCD cu nr. 3573 din 30 martie 2009, prin care arată următoarele:

- este membru al consiliului local al comunei 1 Decembrie, județul Ilfov;
- din rezultatele voturilor reiese că nici petenții nu au votat în toate cazurile pentru validarea mandatelor;
- nu a comis niciun fel de discriminare;
- aleșii locali nu pot fi trași la răspundere juridică pentru opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului.

Depune acte în susținerea celor afirmate.

Reclamata S.D.R. a depus la dosar un punct de vedere, înregistrat la CNCD cu nr. 3574 din 30 martie 2009, prin care arată următoarele:

- este membru al consiliului local al comunei 1 Decembrie, județul Ilfov;
- din rezultatele voturilor reiese că nici petenții nu au votat în toate cazurile pentru validarea mandatelor;
- nu a comis niciun fel de discriminare;
- aleșii locali nu pot fi trași la răspundere juridică pentru opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului.

Depune acte în susținerea celor afirmate.

Reclamatul B.G. a depus la dosar un punct de vedere, înregistrat la CNCD cu nr. 3575 din 30 martie 2009, prin care arată următoarele:

- este membru al consiliului local al comunei 1 Decembrie, județul Ilfov;
- din rezultatele voturilor reiese că nici petenții nu au votat în toate cazurile pentru validarea mandatelor;
- nu a comis niciun fel de discriminare;
- aleșii locali nu pot fi trași la răspundere juridică pentru opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului.

Depune acte în susținerea celor afirmate.

Reclamatul D.P. a depus la dosar un punct de vedere, înregistrat la CNCD cu nr. 3576 din 30 martie 2009, prin care arată următoarele:

- este membru al consiliului local al comunei 1 Decembrie, județul Ilfov;
- din rezultatele voturilor reiese că nici petenții nu au votat în toate cazurile pentru validarea mandatelor;
- nu a comis niciun fel de discriminare;
- aleșii locali nu pot fi trași la răspundere juridică pentru opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului.

Depune acte în susținerea celor afirmate.

Reclamatul E.A. a depus la dosar un punct de vedere, înregistrat la CNCD cu nr. 3577 din 30 martie 2009, prin care arată următoarele:

- este membru al consiliului local al comunei 1 Decembrie, județul Ilfov;
- din rezultatele voturilor reiese că nici petenții nu au votat în toate cazurile pentru validarea mandatelor;
- nu a comis niciun fel de discriminare;
- aleșii locali nu pot fi trași la răspundere juridică pentru opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului.

Depune acte în susținerea celor afirmate.

Reclamatul M.G. a depus la dosar un punct de vedere, înregistrat la CNCD cu nr. 3578 din 30 martie 2009, prin care arată următoarele:

- este membru al consiliului local al comunei 1 Decembrie, județul Ilfov;
- din rezultatele voturilor reiese că nici petenții nu au votat în toate cazurile pentru validarea mandatelor;
- nu a comis niciun fel de discriminare;
- aleșii locali nu pot fi trași la răspundere juridică pentru opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului.

Depune acte în susținerea celor afirmate.

Reclamatul I.A. a depus la dosar un punct de vedere, înregistrat la CNCD cu nr. 3579 din 30 martie 2009, prin care arată următoarele:

- este membru al consiliului local al comunei 1 Decembrie, județul Ilfov;
- din rezultatele voturilor reiese că nici petenții nu au votat în toate cazurile pentru validarea mandatelor;
- nu a comis niciun fel de discriminare;
- aleșii locali nu pot fi trași la răspundere juridică pentru opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului.

Depune acte în susținerea celor afirmate.

Reclamații, prin concluziile scrise depuse la dosar, înregistrată la CNCD cu nr. 4846 din 11 mai 2009, arată următoarele:

- aspectele reclamate nu reprezintă discriminare, ci eventual aspecte ce se referă la procedurile electorale;
- petenții nu au fost validați conform procedurii legale;
- invalidarea mandatelor a constituit rezultatul votului exprimat în cadrul ședinței din 19 iunie 2008;
- prin deciziile instanței, trebuie reluată acțiunea de validare a voturilor;
- prefectul nu a convocat o nouă ședință de constituire a consiliului local.

Petenții, prin concluziile scrise la dosar, înregistrată la CNCD cu nr. 4926 din 12 mai 2009, arată:

- constatările instanțelor de judecată;
- reclamații, prin abuz de drept, discriminează petenții în formă continuată de aproximativ un an de zile;
- votul exprimat de cetățeni nu este luat în considerare de reclamați.

VI. Motivele de fapt și de drept

În fapt, Colegiul Director reține că în comuna 1 Decembrie, județul Ilfov, reprezentanții partidului majoritar (Partidul Democrat Liberal), în coaliție cu reprezentantul Partidului Noua Generație, au refuzat validarea mandatelor reprezentanților partidelor din opoziție. Instanțele de judecată au decis că refuzul este nelegal¹.

În drept, Colegiul Director reține următoarele:

Constituția României, prin art. 16 alin. (1) garantează dreptul la egalitate: „Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări”.

Potrivit art. 20 alin (1) al Constituției României, „Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte.

Protocolul nr. 12 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, la art. 1 prevede interzicerea generală a discriminării: „Exercitarea oricărui drept prevăzut de lege trebuie să fie asigurată fără nicio discriminare bazată, în special, pe sex, pe rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau oricare altă situație”.

O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, la art. 2 alin. (1) stabilește: „Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”².

Conform art. 2 alin. (4) din O.G. nr. 137/2000, republicată: „Orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale”.

¹ Dosarul nr. 24518/3/2008, soluționat de Tribunalul București prin Sentința civilă nr. 2371 din 16 septembrie 2008; Dosarul nr. 24571/3/2008, soluționat de Tribunalul București prin Sentința civilă nr. 2542 din 7 octombrie 2008 și în recurs de Curtea de Apel București prin Decizia civilă nr. 269 din 29 ianuarie 2009; Dosarul nr. 26815/3/CA2008, soluționat de Tribunalul București prin Sentința civilă nr. 2849 din 29 octombrie 2008.

² S-a admis excepția de neconstituționalitate a acestor dispoziții în măsura în care din acestea se desprinde înțelesul că instanțele judecătorești au competența să anuleze ori să refuze aplicarea unor acte normative cu putere de lege, considerând că sunt discriminatorii și să le înlocuiască cu norme create pe cale judiciară sau cu prevederi cuprinse în alte acte normative.

Articolul 10 al O.G. nr. 137/2000, republicată, prevede: „Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, discriminarea unei persoane fizice, a unui grup de persoane din cauza apartenenței acestora ori a persoanelor care administrează persoana juridică la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauza prin: (h) refuzarea acordării pentru o persoană sau un grup de persoane a unor drepturi sau facilități”.

Conform definiției, discriminarea este o diferențiere bazată pe un criteriu care atinge un drept fără să existe o justificare obiectivă.

6.1. În conformitate cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în domeniu, diferența de tratament devine discriminare atunci când se induce distincții între situații analoage și comparabile, fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă, „trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nicio justificare obiectivă sau rezonabilă” (de exemplu, *Fredin c. Suediei*, 18 februarie 1991; *Hoffman c. Austriei*, 23 iunie 1993, *Spadea și Scalabrino c. Italiei*, 28 septembrie 1995, *Stubbings și alții c. Regatului Unit*, 22 octombrie 1996).

În mod evident, faptele prezentate de petenți reprezintă o diferențiere de tratament, din moment ce din cei 15 de aleși locali aflați în situații analoage și comparabile s-au validat doar 10 mandate.

6.2. Criteriul invocat de petenți a fost cel politic și etnic. Având în vedere faptul că pe plan local există o coalizare politică formată de PDL și PNG, împotriva PSD și PRPE, criteriul politic este susținut. Diferențierea pe criteriul etnic nu a fost probat.

6.3. Drepturile atinse de diferențiere sunt cele din sfera drepturilor politice [art. 1 alin. (2) lit. c) din O.G. nr. 137/2000, republicată]: cel al drepturilor electorale (dreptul de vot ca și dreptul de a fi votat își pierde efectul dacă pot fi invalidate în mod nelegal mandatele celor aleși), dreptul de a participa la viața publică și de a avea acces la funcții și demnități publice.

6.4. Colegiul Director a constatat că instanțele de judecată au anulat Hotărârea nr. 2/19.06.2008 a Consiliului local al comunei 1 Decembrie în privința invalidării mandatelor petenților, obligând pârâții să valideze mandatele petenților, arătând că „Simpla apartenență politică diferită și întrunirea unui număr de voturi mai mare pentru reprezentanții unui partid politic față de alții nu permite primilor să ignore rezultatul voinței alegătorilor printr-un vot discreționar. Cazurile în care puteau fi invalidate mandatele consilierilor locali sunt expres și limitativ prevăzute de lege și nicio altă împrejurare, de genul «nu au dorit ceilalți», nu justifică invalidarea. Astfel, suntem în prezența unui abuz de drept³. În aceste circumstanțe nu poate exista o justificare obiectivă a diferențierii.

³ Trib. București, sentința civilă nr. 2542 din 7 octombrie 2008.

6.5. Privind responsabilitatea consilierilor locali, Colegiul Director constată următoarele:

- instanțele de judecată au stabilit că aleșii locali, prin refuzul validării mandatelor, au comis un abuz de drept;

- Convenția europeană a drepturilor omului, ratificată de România prin Legea nr. 30/1994, interzice abuzul de drept prin art. 17, arătând că niciun grup sau individ nu poate invoca drepturi pentru „a desfășura o activitate sau a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau libertăților”.

Colegiul Director constată că, în situația în care practica consilierilor locali din comuna 1 Decembrie, județul Ilfov, nu ar fi sancționată, acest lucru ar afecta în mod grav bazele democrației, transformând democrația în dictatura majorității. Libertatea opiniilor politice nu include și luarea unor măsuri abuzive împotriva celor cu a căror opinii politice aleșii locali nu sunt de acord. Și instanțele de judecată au dispus obligarea reclamanților să valideze mandatele petenților, arătând clar că în această situație nu se poate invoca libertatea votului exprimat.

În consecință, se constată că pentru situația creată, reclamații consilieri locali sunt în mod direct responsabili.

6.6. Privind responsabilitatea primarului comunei 1 Decembrie, județul Ilfov, Colegiul Director constată următoarele:

- prin punctul de vedere depus, a arătat că în calitate de primar a asigurat respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, a prevederilor Constituției, a asigurat punerea în aplicare a legilor;

- nu a depus niciun act prin care să susțină această afirmație, din care să se evidențieze acele fapte sau acte ale sale prin care a depus eforturile necesare pentru a asigura exercitarea drepturilor politice ale petenților;

- deși ar fi avut calitatea, nu a propus o nouă hotărâre de Consiliu Local pentru validarea mandatelor petenților;

- procesul-verbal al ședinței de constituire a consiliului local din 19 iunie 2008 arată că primarul comunei 1 Decembrie, județul Ilfov, nu și-a exercitat atribuțiile legale de asigurarea respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, a prevederilor Constituției, nu a asigurat punerea în aplicare a legilor.

În consecință, se constată că pentru situația creată, reclamatul primar este în mod direct responsabil.

6.7. Privind responsabilitatea secretarului comunei 1 Decembrie, județul Ilfov, Colegiul Director constată că în calitate de funcționar public a semnat o hotărâre de consiliu despre care instanțele de judecată au constatat ulterior că este nelegală, contravenind astfel prevederilor art. 48 alin. (1) al Legii nr. 215/2001, actualizată. Colegiul Director constată că nu are competența materială de a sancționa o astfel de faptă.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. nr. 137/2000, republicată, cu unanimitatea de voturi a membrilor prezenți la ședință,

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. admite excepția lipsei calității procesuale pasive a reclamatului I.D., respinge excepțiile privind lipsa calității procesuale pasive a reclamaților C.R.M., S.I., S.I., S.D.R., B.G.P., M.G., D.A., E.A., I.A., R.G., D.P., A.N.;

2. faptele sesizate de petenți reprezintă discriminare conform art. 2 alin. (1) și alin. (4), coroborat cu art. 10 lit. h) din O.G. nr. 137/2000, republicată;

3. sancționarea primarului S.I. și a lui C.R.M., S.I., S.D.R., B.G.P., M.G., D.A., E.A., I.A., R.G., D.P., A.N. cu amendă contravențională în valoare de câte 600 lei, conform art. 26 alin. (1) al O.G. nr. 137/2000, republicată;

4. o copie a prezentei hotărâri se va comunica părților, Prefecturii Județului Ilfov, Primăriei comunei 1 Decembrie, Județul Ilfov și Direcției Generale a Finanțelor Publice Ilfov (pentru recuperarea amenzii datorate către stat).

VII. Modalitatea de plată a amenzii:

Pentru primarul S.I. la Direcția Generală a Finanțelor Publice Ilfov, pentru ceilalți contravenienți la Primăria comunei 1 Decembrie, județul Ilfov, conform O.G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor. Contravenienții sunt obligați să trimită dovada plății amenzii către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (cu specificarea numărului de dosar) în termen de 15 de zile din momentul în care constituie de drept titlu executoriu, conform art. 20 alin. (10) al O.G. nr. 137/2000.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședință

GERGELY DEZIDERIU – Membru

HALLER ISTVÁN – Membru

PANFILE ANAMARIA – Membru

TRUINEA PAULA ROXANA – Membru

VASILE MONICA – Membru

Data redactării: 4.06.2009